Stockholms stad

PM Rotel IX, (Dnr KS 2026/875)

Samråd om förslag till avgränsning av strategisk miljöbedömning av fyra planer om utbyggd avloppsrening

Remiss från Naturvårdsverket
Remisstid den 14 oktober 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarråd Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

EU:s omarbetade avloppsdirektiv trädde i kraft den 1 januari 2025 och ska vara genomfört i svensk rätt senast den 31 juli 2027. Direktivet innebär bland annat krav på tertiär rening (kväve och fosfor) och kvartär rening (avancerad rening av mikroföroreningar).

Fyra nationella planer kommer tas fram:

- en förteckning över områden känsliga för mikroföroreningar i avloppsvatten,
- en utbyggnadsplan för kvartär rening för avloppsreningsverk över 150 000 personekvivalenter samt avloppstätorter över 10 000 personekvivalenter som släpper avloppsvatten till känsliga områden,
- en förteckning över områden känsliga för övergödning samt
- en utbyggnadsplan för tertiär rening för avloppsreningsverk över 150 000 personekvivalenter samt avloppstätorter över 10 000 personekvivalenter som släpper avloppsvatten till känsliga områden.

Som en del av detta arbete ska en strategisk miljöbedömning genomföras enligt 6 kap. miljöbalken (1998:808). Miljöbedömningen resulterar i två olika miljökonsekvensbeskrivningar (MKB:er).

Naturvårdsverket genomför nu ett avgränsningssamråd för miljöbedömning. I detta avgränsningssamråd ges Stockholms stad möjlighet att lämna synpunkter.

Naturvårdsverket önskar synpunkter genom att fem frågor om kvartär rening respektive tertiär rening besvaras.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB.

På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret instämmer i föreslagna tidsmässiga och geografiska avgränsningar av miljöbedömningen för tertiär rening, men lämnar synpunkter på avgränsningar av miljöbedömningen för kvartär rening. Kontoret framför även ett antal synpunkter och förslag kopplat till bedömningarnas innehåll, samt planeringsaspekten.

Miljöförvaltningen bedömer de flesta föreslagna avgränsningarna som rimliga, men framhåller att tidplanen för de reningsverk som kommer omfattas av krav på ombyggnation senast 2033 är väldigt snäv.

Stockholms Stadshus AB anser att den föreslagna avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningarna i huvudsak är rimlig, men att miljöaspekten ”vatten” är alltför övergripande formulerad. Bolaget anser att miljökonsekvensbeskrivningarna bör utgå från ett avrinningsområdes- och recipientperspektiv, och även tydligare omfatta fler relevanta faktorer. Vidare betonar bolaget vikten av att Naturvårdsverket så snart som möjligt genomför miljökonsekvensbedömningen och redovisar underlag för utbyggnadsplaner fram till 2045.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Rent avloppsvatten är helt avgörande för framtidens dricksvatten och rent badvatten i Stockholms stad. Jag välkomnar därför skärpta reningskrav och ser positivt på att arbetet med de nationella planerna drivs framåt.

När det gäller tertiär rening, vilket innebär långtgående krav på fosfor- och kväverening, klarar Stockholms reningsverk redan idag direktivets krav. När det gäller kvartär rening, vilket innebär långtgående krav på rening av mikroföroreningar samt vissa kemikalier, klarar Stockholms reningsverk inte direktivens krav. För närvarande pågår flera försök med olika reningsmetoder för att klara direktivens krav. Det är viktigt att reningsverken får långsiktiga och förutsägbara förutsättningar för att klara att hinna bygga ut kvartär rening inom avloppsdirektivets tidsramar. Därför behöver Naturvårdsverket skyndsamt färdigställa miljökonsekvensbedömningen och redovisa underlag för utbyggnadsplaner fram till 2045.

Jag delar stadsledningskontorets och Stockholm Vatten och Avfall AB:s åsikt att miljökonsekvensbeskrivningar bör utgå ifrån vilket avrinningsområde vattnet kommer från och vilket vattenområde som tar emot vattnet, snarare än kommungränser. Vatten rör sig över administrativa gränser och bedömning av miljöeffekter måste ta hänsyn till den samlade påverkan. Särskild vikt bör läggas vid känsligheten hos vattenområdet som är mottagare, miljökvalitetsnormer samt påverkan på råvattentäkter och dricksvattenförsörjning. För Stockholm är detta särskilt angeläget med hänsyn till Mälarens betydelse som dricksvattentäkt. Föroreningar ska så långt som möjligt renas vid källan, innan de når våra råvattentäkter. Miljöbedömningen behöver också följa föroreningarnas hela flöde genom reningsprocessen. Åtgärder får inte leda till att miljöbelastningen i praktiken flyttas från vatten till slam eller andra avfallsströmmar. Även reningsteknikernas klimatpåverkan behöver vägas in.

Slutligen bör även framtida klimatförändringar beaktas i miljöbedömningen, då förändrade nederbördsmönster och vattenflöden kan förändra förutsättningarna för rening.

Stockholms stad bör även ges möjlighet att lämna synpunkter i det kommande samrådet om områdesförteckningarna och utbyggnadsplanerna.

I övrigt hänvisar jag till Stockholms stads yttrande.

Stockholm den 7 oktober 2026

Lars Strömgren

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/875-10.1
2. Remiss - PM områdesförteckning och utbyggnadsplan för tertiär rening i Sverige, dnr KS 2026/875-1.1
3. Remiss - PM områdesförteckning och utbyggnadsplan för kvartär rening i Sverige , dnr KS 2026/875-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

EU:s omarbetade avloppsdirektiv trädde i kraft den 1 januari 2025 och ska vara genomfört i svensk rätt senast den 31 juli 2027. Direktivet innebär bland annat krav på tertiär rening (kväve och fosfor) och kvartär rening (avancerad rening av mikroföroreningar) på alla avloppsverk med en belastning från 150 000 person ekvivalenter samt för de avloppsreningsverk som renar vatten från en avloppstätort med en belastning från 10 000 personekvivalenter som släpper ut avloppsvatten i ett känsligt område. Sverige behöver utse känsliga områden för övergödning (kväve och fosfor) respektive mikroföroreningar och bestämma en plan för en successiv utbyggnad av reningen.

Naturvårdsverket har därför fått i uppdrag att ta fram förslag till områdesförteckning över områden känsliga för mikroföroreningar och en nationell utbyggnadsplan för kvartär rening vid avloppsreningsverk, i enlighet med EU:s omarbetade avloppsdirektiv. Vidare har Naturvårdsverket fått i uppdrag att identifiera områden som är känsliga för övergödning och förteckna dem i en områdesförteckning och ta fram en nationell plan för utbyggnad av tertiär rening vid avloppsreningsverk som visar i vilken ordning de avloppsreningsverk som berörs ska bygga ut tertiär rening.

Som en del av detta arbete ska en strategisk miljöbedömning genomföras enligt 6 kap. miljöbalken.

Naturvårdsverket genomför nu ett avgränsningssamråd för miljöbedömning av de fyra nationella planer inom avloppsrening som tagits fram med anledning av uppdraget enligt följande:

- en förteckning över områden känsliga för mikroföroreningar i avloppsvatten,
- en utbyggnadsplan för kvartär rening för avloppsreningsverk över 150 000 personekvivalenter samt avloppstätorter över 10 000 personekvivalenter som släpper avloppsvatten till känsliga områden,
- en förteckning över områden känsliga för övergödning samt
- en utbyggnadsplan för tertiär rening för avloppsreningsverk över 150 000 personekvivalenter samt avloppstätorter över 10 000 personekvivalenter som släpper avloppsvatten till känsliga områden.

Avgränsningssamråd för miljökonsekvensbeskrivning

Den strategiska miljöbedömningen leder till att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Ett tidigt steg i miljöbedömningsprocessen är att berörda myndigheter inbjuds till ett samråd om hur omfattningen och detaljeringsgraden i MKB:n ska avgränsas (6 kap 10 § miljöbalken). Berörda myndigheter är i detta fall Sveriges kommuner, länsstyrelserna, vattenmyndigheterna samt de regionala och nationella myndigheter som kan bli berörda av planen på grund av sitt miljöansvar.

I detta avgränsningssamråd ges ni tillfälle att yttra er om och lämna synpunkter på förslag till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen enligt (6 kap. 9 § miljöbalken).

Som underlag skickar Naturvårdsverket dels en PM (se bilaga) om avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen för två planer om övergödning och tertiär rening dels en PM om avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen för två planer om mikroföroreningar och kvartär rening.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB.

På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 september 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

När det gäller tertiär rening, vilket innebär långtgående krav på fosfor- och kväverening, klarar Stockholms reningsverk redan idag direktivets krav.

När det gäller kvartär rening, vilket innebär långtgående krav på rening av mikroföroreningar samt vissa kemikalier, klarar Stockholms reningsverk inte direktivens krav. Det pågår för närvarande försök med flera olika reningsmetoder för att klara direktivens krav. Ett motsvarande arbete pågår på flera av landets större reningsverk. Införandet av kvartär rening är kostsam och kräver installation av ny teknik.

Sammanfattning av synpunkter

Gällande ”Områdesförteckning och utbyggnadsplan för tertiär rening i Sverige. Underlag för samråd om avgränsning av miljöbedömning” *instämmer stadsledningskontoret* i avgränsningen av miljöbedömningens detaljeringsgrad, och tidsmässig avgränsning, frågorna 1 och 3. *Stadsledningskontoret lämnar synpunkter och egna förslag* på miljöbedömningens geografiska avgränsning, avgränsningen av miljöaspekter och avgränsningen i övrigt, frågorna 2, 4 och 5. De *synpunkter och förslag som stadsledningskontoret* framför är att bedömningarna bör utgå från ett avrinningsområdes- och recipientperspektiv, klimatförändringar behöver tas med som en miljöaspekt, konsekvenserna av förändringar i recipientens näringsbalans bör belysas vid tertiär rening samt att bedömning av miljönytta bör göras utifrån recipienternas känslighet och flöde.

Gällande ”Områdesförteckning och utbyggnadsplan för kvartär rening i Sverige. Underlag för samråd om avgränsning av miljöbedömning” *instämmer*

stadsledningskontoret i avgränsningen av miljöbedömningens detaljeringsgrad och tidsmässig avgränsning, frågorna 1 och 3. *Stadsledningskontoret lämnar synpunkter och egna förslag* på miljöbedömningens geografiska avgränsning, avgränsning av miljöaspekter och avgränsningen i övrigt, frågorna 2, 4 och 5. De *synpunkter och förslag som stadsledningskontoret* framför är att ytvatten som används för dricksvattenförsörjning inom vattenskyddsområden också bör omfatta områden som kan vara känsliga för mikroföroreningar, bedömningarna bör utgå från ett avrinningsområdes- och recipientperspektiv, klimatförändringar behöver tas med som en miljöaspekt, aspekten ”vatten” behöver utvecklas, aspekten ”klimatpåverkan” bör även beakta negativ klimatpåverkan från rening med aktivt kol och ozon, tidplanerna är snäva och en redovisning behövs snarast för att reningsverken ska hinna bygga ut kvartär rening, samt att bedömning av miljönytta bör göras utifrån recipienternas känslighet och flöde och miljöbedömningen bör beskriva föroreningarnas hela flöde.

Ställningstaganden

Gällande ”Områdesförteckning och utbyggnadsplan för **tertiär** rening i Sverige. Underlag för samråd om avgränsning av miljöbedömning” gör stadsledningskontoret följande ställningstaganden.

Stadsledningskontoret instämmer i avgränsningen av miljöbedömningens detaljeringsgrad och tidsmässig avgränsning, frågorna 1 och 3.

Stadsledningskontoret lämnar synpunkter och egna förslag på geografisk avgränsning, miljöbedömningens avgränsning av miljöaspekter och avgränsningen i övrigt, frågorna 2, 4 och 5.

Gällande ”Områdesförteckning och utbyggnadsplan för **kvartär** rening i Sverige. Underlag för samråd om avgränsning av miljöbedömning” gör stadsledningskontoret följande ställningstaganden.

Stadsledningskontoret instämmer i avgränsningen av miljöbedömningens detaljeringsgrad och tidsmässig avgränsning, frågorna 1 och 3.

Stadsledningskontoret lämnar synpunkter och egna förslag på miljöbedömningens geografiska avgränsning, avgränsning av miljöaspekter och avgränsningen i övrigt, frågorna 2, 4 och 5.

Avgränsningssamråd för utpekande av känsliga områden för övergödning samt utbyggnadsplan för tertiär rening

1. Har ni synpunkter på detaljeringsgraden för miljöbedömningen?
   Svar: Nej

2. Har ni synpunkter på den geografiska avgränsningen?
   Svar: Ja
   Miljökonsekvensbeskrivningarna bör utgå från ett avrinningsområdes- och recipientperspektiv snarare än ett kommunperspektiv, vilket texten i avsnitt

4.2.2 delvis kan tolkas som. Miljöeffekterna följer vattenomsättningen och recipienternas hydrologiska samband, inte kommungränserna.

3. Har ni synpunkter på den tidsmässiga avgränsningen?
   Svar: Nej
4. Har ni synpunkter på avgränsningen av miljöaspekter?
   Svar: Ja
   Klimatförändringar behöver tas med i miljöaspekten ”klimatpåverkan” då till exempel ett förändrat nederbördsmönster påverkar olika vattenförekomsters känslighet för näringsämnen. Det finns bara med i nollalternativet (avsnitt 4.3.1).

   Konsekvenserna av förändringar i recipientens näringsbalans bör belysas vid tertiär rening.
5. Har ni några synpunkter på förslaget till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen i övrigt?
   Svar: Ja
   Miljönytta bör bedömas utifrån recipienternas känslighet och förutsättningar, inte enbart utifrån anläggningarnas storlek eller den förväntade utsläppsreduktionen.

   Remissunderlagen fokuserar huvudsakligen på de berörda avloppsreningsverken. Den faktiska belastningen på recipienterna består dock av flera VA-relaterade och andra flöden och bör därför bedömas utifrån den samlade, kumulativa VA-påverkan. Det omfattar bland annat utsläpp från avloppsreningsverk, bräddningar och dagvatten, men även andra punktkällor och diffusa källor, så som jordbruk. Dessa behöver vägas in för att den totala belastningen på recipienten ska kunna bedömas.

Avgränsningssamråd för utpekande av känsliga områden för mikroföroreningar samt utbyggnadsplan för kvartär rening

1. Har ni synpunkter på detaljeringsgraden för miljöbedömningen?
   Svar: Nej

2. Har ni synpunkter på den geografiska avgränsningen?
   Svar: Ja
   I avgränsningen av känsliga områden bör ytvatten som används för dricksvattenförsörjning inom vattenskyddsområden också omfattas av områden som kan vara känsliga för mikroföroreningar.

   Det saknas en tydlig motivering varför enbart sötvatten med en utspädningskvot <10 inkluderas. Eftersom vattenförekomster är sammanlänkade inom avrinningsområden kan utsläpp påverka nedströms vattenförekomster och i slutändan även kustvatten, oavsett utspädningen i den enskilda vattenförekomsten.

Miljökonsekvensbeskrivningarna bör utgå från ett avrinningsområdes- och recipientperspektiv snarare än ett kommunperspektiv, vilket texten i avsnitt 4.2.2 delvis kan tolkas som. Miljöeffekterna följer vattenomsättningen och recipienternas hydrologiska samband, inte kommungränserna.

3. Har ni synpunkter på den tidsmässiga avgränsningen?
   Svar: Nej
4. Har ni synpunkter på avgränsningen av miljöaspekter?
   Svar: Ja
   Klimatförändringar behöver tas med i miljöaspekten ”klimatpåverkan” då till exempel ett förändrat nederbördsmönster påverkar olika vattenförekomsters känslighet för näringsämnen. Det finns bara med i nollalternativet (avsnitt 4.3.1).

   Miljöaspekten ”vatten” är alltför övergripande formulerad. Bedömningarna bör tydligare omfatta recipienternas känslighet, miljökvalitetsnormer (MKN), kumulativ VA-påverkan, bräddningar, nedströmseffekter, konsekvenser för råvattentäkter och dricksvattenproduktion samt förändringar i recipienternas näringsbalans.

   Konsekvenser för råvattentäkter och dricksvattenproduktion är särskilt viktiga att beakta när det gäller mikroföroreningar och recipienter såsom Mälaren eller andra stora råvattentäkter. Nyttan av rening av dessa föroreningar vid källan (exempelvis avloppsreningsverk) är betydligt effektivare jämfört med att rena dessa föroreningar vid dricksvattenverk.

   Aspekten ”klimatpåverkan” bör även beakta att de tekniker som idag är mest vedertagna för rening av mikroföroreningar (kvartär rening) är aktivt kol och/eller ozon, vilket båda har en negativ klimatpåverkan. Det pågår utveckling av förnybart aktivt kol men idag är det framförallt av fossilt ursprung.
5. Har ni några synpunkter på förslaget till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen i övrigt?
   Svar: Ja
   Det är viktigt att Naturvårdsverket så snart som möjligt genomför miljökonsekvensbedömningen och redovisar underlag för utbyggnadsplaner ända fram till år 2045 för att avloppsreningsverken ska ha förutsättningar att bygga kvartär rening inom de tidplaner som finns i avloppsdirektivet. Stockholm Vatten och Avfall AB bedömer att planeringshorisonten för att ha en fullskalig kvartär rening i drift bör vara åtminstone 10-15 år framåt. I de fall områdesförteckningar beslutas först år 2030 kommer det innebära en stor utmaning för avloppsreningsverk att hinna bygga ut kvartär rening innan kraven börjar gälla.

Miljönyttan bör också bedömas utifrån recipienternas känslighet och förutsättningar, inte enbart utifrån anläggningarnas storlek eller den förväntade utsläppsreduktionen.

Remissunderlagen fokuserar huvudsakligen på de berörda avloppsreningsverken. Den faktiska belastningen på recipienterna består dock av flera VA-relaterade och andra flöden och bör därför bedömas utifrån den samlade, kumulativa VA-påverkan. Det omfattar bland annat utsläpp från avloppsreningsverk, bräddningar och dagvatten, men även andra punktkällor och diffusa källor så som jordbruk, behöver vägas in för att den totala belastningen på recipienten ska kunna bedömas.

Miljökonsekvensbedömningen bör beskriva föroreningarnas hela flöde genom reningsprocessen och inte enbart utsläppen till recipienten. Annars finns en risk att miljöbelastningen i praktiken endast flyttas från vattenfasen till exempelvis slam eller andra avfallsströmmar.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Remissen innehåller två delar, en avseende tertiär rening och en avseende kvartär rening.

Tertiär rening

När det gäller tertiär rening, vilket innebär långt gående krav på fosfor och kväverening, klarar Stockholms reningsverk redan idag direktivets krav. Remissen innehåller i denna del fem frågor som Naturvårdsverket önskar svar på:

1. Har ni synpunkter på detaljeringsgraden för miljöbedömningen?
   Svar: Miljöbedömningens detaljeringsgrad bedöms som relevant.

2. Har ni synpunkter på den geografiska avgränsningen?
   Svar: Den föreslagna geografiska avgränsningen bedöms relevant.

3. Har ni synpunkter på den tidsmässiga avgränsningen?
   Svar: Den tidsmässiga avgränsningen bedöms som rimlig. Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

4. Har ni synpunkter på avgränsningen av miljöaspekter?
   Svar: Avgränsningen av miljöaspekter bedöms som rimlig.

5. Har ni några synpunkter på förslaget till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen i övrigt?

Svar: Avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen bedöms som relevant. Stockholm stad vill understryka att det är viktigt att den tar hänsyn till framtida klimatförändringar. Till exempel kommer förändrade nederbördsmönster påverka de olika vattenförekomsternas känslighet för näringsämnen.

Kvartär rening

När det gäller kvartär rening, vilket innebär långt gående krav på rening av mikroföroreningar samt vissa kemikalier, klarar Stockholms reningsverk inte direktivets krav. Det pågår för närvarande försök med flera olika reningsmetoder för att klara direktivets krav. Ett motsvarande arbete pågår på flera av landets större reningsverk. Införandet av kvartär rening är kostsam och kräver installation av ny teknik.

Remissen innehåller i denna del fem frågor som Naturvårdsverket önskar svar på:

1. Har ni synpunkter på detaljeringsgraden för miljöbedömningen? Svar: Miljöbedömningens detaljeringsgrad bedöms som relevant

2. Har ni synpunkter på den geografiska avgränsningen?
Svar: I avgränsningen av känsliga områden bör ytvatten som används för dricksvattenförsörjning inom vattenskyddsområden också omfattas av områden som kan vara känsliga för mikroföroreningar. Det saknas en tydlig motivering varför enbart sötvatten med en utspädningskvot <10 inkluderas. Eftersom vattenförekomster är sammanlänkade inom avrinningsområden kan utsläpp påverka nedströms vattenförekomster och i slutändan även kustvatten, oavsett utspädningen i den enskilda vattenförekomsten.

3. Har ni synpunkter på den tidsmässiga avgränsningen?
Svar: Den tidsmässiga avgränsningen bedöms som rimlig.

4. Har ni synpunkter på avgränsningen av miljöaspekter?
Svar: Förvaltningen har inga synpunkter på avgränsningen av miljöaspekter

5. Har ni några synpunkter på förslaget till avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen i övrigt?
Svar: Avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen bedöms i huvudsak som relevant. Miljöförvaltningen vill understryka att det är viktigt att den tar hänsyn till framtida klimatförändringar. Exempelvis kommer förändrade nederbördsmönster påverka de olika vattenförekomsternas känslighet för näringsämnen.

Angående tidplanerna för genomförandet av utbyggnaden

När det gäller de tidplaner för utbyggnaden som föreslås i underlagen vill förvaltningen betona att tidplanen för de reningsverk som kommer omfattas av krav på ombyggnation senast 2033 är väldigt snäv. Dessa reningsverk kommer sannolikt

behöva göra utredningar om relevant teknik, söka nya tillstånd samt genomföra en ombyggnation inom ett fåtal år.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 8 september 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen delar Stockholm Vatten och Avfall AB:s bedömning att det är viktigt att Naturvårdsverket så snart som möjligt genomför miljökonsekvensbedömningen och redovisar underlag för utbyggnadsplaner fram till 2045 för att avloppsreningsverken ska ha förutsättningar att bygga kvartär rening inom de tidplaner som finns i avloppsdirektivet.

Koncernledningen delar även bolagets bedömning att planeringshorisonten för att ha en fullskalig kvartär rening i drift bör vara åtminstone 10–15 år framåt. Även miljökonsekvensbeskrivningarna bör utgå från ett avrinningsområdes- och recipientperspektiv snarare än ett kommunperspektiv. Miljöeffekterna följer vattenomsättningen och recipienternas hydrologiska samband, inte kommungränserna. Miljönyttan bör också bedömas utifrån recipienternas känslighet och förutsättningar, inte enbart utifrån anläggningarnas storlek eller den förväntade utsläppsreduktionen.

Den faktiska belastningen på recipienterna består av flera VA relaterade och andra flöden och bör därför bedömas utifrån den samlade, kumulativa VA-påverkan. Det omfattar bland annat utsläpp från avloppsreningsverk, bräddningar och dagvatten, men även andra punktkällor och diffusa källor behöver vägas in för att den totala belastningen på recipienten ska kunna bedömas.

Miljökonsekvensbedömningen bör även beskriva föroreningarnas hela flöde genom reningsprocessen och inte enbart utsläppen till recipienten. När det gäller mikroföroreningar och recipienter såsom Mälaren eller andra stora råvattentäkter är konsekvenser för råvattentäkter och dricksvattenproduktion särskilt viktiga att beakta.

Koncernledningen delar bolagets syn att även det kommande samrådet om områdesförteckningarna och utbyggnadsplanerna bör remitteras till Stockholms stad för synpunkter.

Underremisser

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Det är viktigt att Naturvårdsverket så snart som möjligt genomför miljökonsekvensbedömningen och redovisar underlag för utbyggnadsplaner ända fram till 2045 för att avloppsreningsverken ska ha förutsättningar att bygga kvartär rening inom de tidplaner som finns i avloppsdirektivet. Bolaget bedömer att planeringshorisonten för att ha en fullskalig kvartär rening i drift bör vara åtminstone

10–15 år framåt. I de fall områdesförteckningar beslutas först 2030 kommer det att innebära en stor utmaning för avloppsreningsverk att hinna bygga ut kvartär rening innan kraven börjar gälla.

Miljökonsekvensbeskrivningarna bör utgå från ett avrinningsområdes- och recipientperspektiv snarare än ett kommunperspektiv. Miljöeffekterna följer vattenomsättningen och recipienternas hydrologiska samband, inte kommungränserna.

Miljönyttan bör också bedömas utifrån recipienternas känslighet och förutsättningar, inte enbart utifrån anläggningarnas storlek eller den förväntade utsläppsreduktionen.

Den faktiska belastningen på recipienterna består av flera VA relaterade och andra flöden och bör därför bedömas utifrån den samlade, kumulativa VA-påverkan. Det omfattar bland annat utsläpp från avloppsreningsverk, bräddningar och dagvatten, men även andra punktkällor och diffusa källor, såsom jordbruk, behöver vägas in för att den totala belastningen på recipienten ska kunna bedömas.

Den föreslagna avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningarna är annars i huvudsak rimlig i båda dokumenten. Miljöaspekten ”vatten” i tabell 1 under avsnitt 4.2.4 är dock alltför övergripande formulerad. Miljökonsekvensbeskrivningarna bör tydligare omfatta recipienternas känslighet, miljökvalitetsnormer, kumulativ VA påverkan, bräddningar, nedströmseffekter, konsekvenser för råvattentäkter och dricksvattenproduktion samt förändringar i recipienternas näringsbalans.

Konsekvenser för råvattentäkter och dricksvattenproduktion är särskilt viktiga att beakta när det gäller mikroföroreningar och recipienter såsom Mälaren eller andra stora råvattentäkter. Rening av dessa föroreningar vid källan, exempelvis vid avloppsreningsverk, är betydligt effektivare än att rena dessa föroreningar vid dricksvattenverk. Vid bedömningen av tertiär rening bör även konsekvenserna av förändringar i recipienternas näringsbalans belysas särskilt.

Miljökonsekvensbedömningen bör beskriva föroreningarnas hela flöde genom reningsprocessen och inte enbart utsläppen till recipienten. Annars finns en risk att miljöbelastningen i praktiken endast flyttas från vattenfasen till exempelvis slam eller andra avfallsströmmar. Det bör även beaktas att de tekniker som idag är mest vedertagna för rening av mikroföroreningar, kvartär rening, är aktivt kol och/eller ozon, vilka båda har en negativ klimatpåverkan.

Bolaget önskar att även det kommande samrådet om områdesförteckningarna och utbyggnadsplanerna remitteras till Stockholms stad för synpunkter.